

המפלת התיכה פרק שלישי נדה

כה.

עין משפט נר מצוה

ב א מיי פ"י מהלכות
אסורי ביאה הלכה ז'
בא ב מיי פ"ד מהלכות
בטורים הלכה י' סג
עין י"א שו"ע י"ד סימן
שט סעיף ז'
בב ג מיי פ"א מהלכות
בטורים הלכה י"ד ופ"י
מהלכות אסורי ביאה הלכה ז'
והלכה י"ד סג עין קמ"ד
שט סעיף ז' י"ד סימן שט סעיף
ג'
בג ד ה ו ז מיי פ"י
מהלכות אסורי ביאה
הלכה ז' סג לאון ק"א:

פרשת בניא, פ"ה שם איש וכן בערוך ו' ואינו כן דלם כן ה"ל
לממנר מפומבדיתא אלא פרש"ז"ס לשון פרנסות
וממנלה: **ב"ר**א בשר מהו. ממנני דקמני מלא דם ומלא מים
ליכא למפשט דלימנא הא מלא בשר חוששת אכל ודאי ולד לא הוי
א"י הא דלא חשיבי משום דבפלוגמא
לא מיירי: **שמואל ב'** יהושע.
אע"ג דעמי לממנר דקמני דמחלוקת
בגלול אכל דעכור דברי הכל ולד
רבי נמי מסופק היה זהא דלא
קאמר שמואל:

(לעיל) **בסומבוס**. וא"ת ואם
שפיר מלא

דס הוי כחמיכה שנתוכה דס שפיר
מלא בשר נמי להוי כחמיכה של בשר
דאמר צפירקין דלינה טמאה ליה
כשלין זה עמס ויש לומר דשפיר
דמיא לולד טפי מחמיכה וטמא אפילו
איז זה עמס אע"ג דבמלא דס שמיס
שוים: **מחלוקת בצד"ה**. פ"ה
מלא מים וכן משמע וקשה ובי עדיף
ממלאה דס דאמר לעיל דטמאה
נדה ולא לדה אפי' לרבי יהושע לכך
נראה לפרש בגלול ועכור היינו בשר
עכור ובשר לולד: **שאיין הקב"ה**
עושה עור בו'. דכמתות עור בעור
אדם מיירי דמתרגמינן על משך
צפירקין: **סימן** וד' בבהמה דקה
מינוף. האי טינוף הוא ולד עכמו ולא
דמי לטינוף דלקמן דרוב בהמות
מטנפות דהתם טינוף של אחר יצירת
הולד: **גבי** בהמה לחומרא. ואע"ג
דקולא הוא שמוליאין זמון מרשתי
ישראל היינו משום דאי לא יסידי
לכהן אתי למשרי בגימא ועבודה:
אינה חוששת. וקסבר רב דעכור
מחלוקת [ר"ן] ורענן:

תחלת ברייתו מראשו. מימה
דצפ' בתרא לטוטה
(דף מה) קסבר אכא שאל תחלת
צרייתו מטיבירו ומשלח שרשי אילך
ואילך ונראה לר"ת דגרס (ט) צרשון וכן
פרי"ח ובתוספתא פירש כעין חגב
דסלעס מתרגמינן רשון וכן משמע
דמיירי צפירקין הצפירקין:

עור ובשר תלבישני ועצמות וגידיים
תסוכבני. צרישא עור ובשר
והדר עצמות וגידיים וצמחית הממס'
דיחזקאל (סימן ז') איפכא גידין
והדר בשר ומפרש צמחית למע
והדר לבשר וכן ר"ת והכי
נמי איחא בתוספתא כלומר
כעין חגב דסלעס מתרגמינן
רשונא ולפי הספר דגריסין
מראשו קשה דהא שמענין
לאבא שאול גופיה בפי
בתרא דטוטה שהולד נולד
מטיבירו ומשלח שרשי
אילך ואילך: עור ובשר
תלבישני כו'. גבי תחית
המתים דחזקאל כתב
ברישא גידין והדר בשר
והדר עור ומפרש בברש
מלבוש שילבוש ראשון
פושט אחריו:

פרשת בניא. שם האיש: **כסומבוס**. צריש צפירקין [כ"א] דס שנתוך החמיכה
מטננא משום נדה ויחידה היא: **כר'** יהושע אמרה. דמשום עור
שפיר לחודיה מטננא (משום לדה ויחידה היא דלימנא אפילו
במלא בשר פלוגי כיון דלוי מרוקס
דפליגי רבי יהושע בשפיר לחודיה
במלא דס מודה ללאו ולד הוא דס
מוכיח עליון: **צעכור**. מה שצמכו
עכור דאיכא למימר ולד היה ונימוח:
בגלול. שהוא מלא מים צלולין: היינו
דאיצטרך קרא. לרבי יהושע דמשום
עור לחודיה הוי ולד: **אלא** אי
אמר. טעמא דרבי יהושע משום
דעכור הוא ואיכא למימר נימוח ולא
משום עור קרא ל"ל: **אלא** לאו בגלול
מחלוקת. ותיובתא דר"ל: **אלא** אמרו.
רש"א צמכות פרק הלוקח צמיה
מן העובד כוכבים (דף ט'): לענין
לפטור את שבה אחריו מתורת צכור:
טינוף. לאחר שקבלה מן הוכר ונוצר
הולד נימוח וזו הימנו ויוצא והולך
ואותו טינוף פוטרמה מן הצכורה:
שפיר ושליא. או שפיר או שליא: **ספוקי**
מספקא ליה. צעכור ופיה אי ולי
הוא אס ליה: **הכא** לחומרא. והכא
לחומרא. גבי צכורת צמיה אמר
ללאו ולד הוא ולא פטר את הבא
אחריו דאי אמרת פטר קא גזיז
ועביד ציה עבודה ודלימנא לאו ולד
הוא ההוא קמא וקאמי ליה תקלה
וגבי טומאת ולד איז לחומרא דקאמר
ולד הוא וטמאה שזועיים וימי טוהר
לא ס"ל דיתבי לה. וגבי צכור דס
דקולא היא דקאמר פטר את הבא
אחריו ולא איכפת לן דאין קדושה
צכור אדם אלא ממון כהן ה'
קלעים וספק ממונא לקולא דכהן הוי
מוליא מחזרו עליו הראיה: הא רבי.
דאמר לעיל לא שמעתי: והא רבי
ישמעאל דרבי מלא בשר טמאה
לידה: והא רבי **אושעיא** דאמר
צעכור מחלוקת: והא רבי **יהושע** בן
לוי. דאמר בגלול מחלוקת: אחד זה
ואחד זה. אחד עכור ואחד בגלול:
חוששת. ויושבת ימי טומאה ואין לה
ימי טוהר דספק ולד הוא ולא ודאי:
לא דכו שפיר. לא טיהרו את המפלת
שפיר משזועיים ואפי' בגליל יצישתא:
נהרדשא. אמריה דשמואל: זיג
צלול: **טיפין** של זכוב. עיני זכוב:
ופיו מחוט כחוט השערה. סדק קטן
וגרסה כאילו חוט השערה מתוח שם:
גויסו. גיד אבר הזכר. והא דתנן [ד']:
תשז לזכר ונקבה אלמא מספקא לן
אס זכר אס נקבה כשלין יכיר זו
האבר מיירי: **כשעורה**. היא סדוקה
לזכרה: **וחיסוד** ידים ורגלים. עדיין
אין נראין כדלמדין תחלת צרייתו
מראשו: **כחלב**. זהו שכבת זרע
שהוא נימך וקלוש מתחלה בשעת
יצירתו כחלב ואח"כ נעשה קפוי:
וטורדין

פרשת בניא דפומבדיתא קאי ליה לאדא
דיילא עד פלוגיה וכולי עלמא קאי לפרשת בניא
דפומבדיתא עד חרציה שאלו לפני רבי המפלת
שפיר מלא בשר מהו אמר להם לא שמעתי
אמר לפניו ר' ישמעאל בר' יוסי כך אמר
אבא מלא דם טמאה נדה מלא בשר טמאה
לידה א"ל אילמלי דבר חדש אמרת לנו משום
אביך שמעונך עכשיו מדהא קמיייתא כיחידהא
קאמר כסומבוס שאמר משום ר"מ הא
נמי שמא כרבי יהושע אמרה ואין הלכה
כר' יהושע דתניא המפלת שפיר שאינו
מרוקס ר' יהושע אומר ולד והכ"א אינו
ולד אמר ר"ש בן לקיש משום ר' אושעיא
מחלוקת בעכור אבל בגלול דברי הכל
אינו ולד ור' יהושע בן לוי אמר בגלול
מחלוקת איבעיא להו בגלול מחלוקת אבל
בעכור דברי הכל ולד או דלמא בין בזה ובין
בזה מחלוקת תיקו מיתבי את זו דרש ר' יהושע
בן חנניא יויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו
כתנות עור וילבישם מלמד שאין הקב"ה
עושה עור לאדם אלא א"כ נוצר אלמא בעור
תליא מילתא לא שנא עכור ול"ש צלול אי
אמרת בשלמא בגלול מחלוקת היינו
דאיצטרך קרא אלא אי אמרת בעכור
מחלוקת למה לי קרא סברא בעלמא הוא
אלא שמע מינה בגלול מחלוקת ש"שמע מינה
וכן אמר ר"ג אמר רבה בר אבבה מחלוקת
בעכור אבל בגלול דברי הכל אינו ולד
איתבייה רבא לר"ג אלא אמרו ס"ימן ולד
בבהמה דקה מינוף בגסה שליא יבאשה
שפיר ושליא ואילו שפיר בבהמה לא פטר
אי אמרת בשלמא בגלול מחלוקת משום
הכי אשה דרבי בה קרא פטר בה שפיר
בבהמה דלא רבי קרא לא פטר בה שפיר
אלא אי אמרת בעכור מחלוקת כמייה סברא
הוא מאי שנא אשה ומאי שנא בהמה מי
סברת רבי יהושע מפשט פשיט ליה רבי
יהושע ספוקי מספקא ליה ואזיל הכא
לחומרא והכא לחומרא גבי אשה דממונא
הוא ספק ממונא לקולא גבי בהמה דאיסורא
הוא דאיכא לגבי גזיה ועבודה ספק איסורא
לחומרא ה"ג גבי אשה ספק טומאה לחומרא
ומי מספקא ליה והא קרא קאמר מדרבנן

וקרא אסמכתא בעלמא הוא א"ל רב חנינא בר שלמיא לרב הא רבי הא
ר' ישמעאל בר' יוסי והא רבי אושעיא והא רבי יהושע בן לוי מר כמאן ס"ל
א"ל אני אומר אחד זה ואחד זה אינה חוששת ושמואל אמר אחד זה ואחד
זה חוששת ואודא שמואל למעמיה דכי אתא רב דימי אמר מעולם לא
דכו שפיר בנהרדשא לבר מההוא שפירא דאתא לקמיה דשמואל דמנח
עליה חוט השערה מהאי גיסא וחזיא מהאי גיסא אמר אם איתא דולד
הואי לא הוה זיג כולי האי: ואם היה מרוקס וכו': תנו רבנן א"יזהו
שפיר מרוקס אבא שאול אומר תחלת ברייתו מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זכוב תני רבי
חייא מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפין של זכוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו
מתוח כחוט השערה וגיותו כעדשה ואם היתה נקבה נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין
לו ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידיים
תסוכבני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ואין בודקין אותו במים שהמים עזין
וטורדין

שפיר מרוקס אבא שאול אומר תחלת ברייתו מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זכוב תני רבי
חייא מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפין של זכוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו
מתוח כחוט השערה וגיותו כעדשה ואם היתה נקבה נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין
לו ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידיים
תסוכבני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ואין בודקין אותו במים שהמים עזין
וטורדין

שפיר מרוקס אבא שאול אומר תחלת ברייתו מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זכוב תני רבי
חייא מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפין של זכוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו
מתוח כחוט השערה וגיותו כעדשה ואם היתה נקבה נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין
לו ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידיים
תסוכבני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ואין בודקין אותו במים שהמים עזין
וטורדין

שפיר מרוקס אבא שאול אומר תחלת ברייתו מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זכוב תני רבי
חייא מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפין של זכוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו
מתוח כחוט השערה וגיותו כעדשה ואם היתה נקבה נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין
לו ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידיים
תסוכבני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ואין בודקין אותו במים שהמים עזין
וטורדין

שפיר מרוקס אבא שאול אומר תחלת ברייתו מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זכוב תני רבי
חייא מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפין של זכוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו
מתוח כחוט השערה וגיותו כעדשה ואם היתה נקבה נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין
לו ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידיים
תסוכבני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ואין בודקין אותו במים שהמים עזין
וטורדין

שפיר מרוקס אבא שאול אומר תחלת ברייתו מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זכוב תני רבי
חייא מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפין של זכוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו
מתוח כחוט השערה וגיותו כעדשה ואם היתה נקבה נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין
לו ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידיים
תסוכבני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ואין בודקין אותו במים שהמים עזין
וטורדין

שפיר מרוקס אבא שאול אומר תחלת ברייתו מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זכוב תני רבי
חייא מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפין של זכוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו
מתוח כחוט השערה וגיותו כעדשה ואם היתה נקבה נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין
לו ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידיים
תסוכבני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ואין בודקין אותו במים שהמים עזין
וטורדין

שפיר מרוקס אבא שאול אומר תחלת ברייתו מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זכוב תני רבי
חייא מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפין של זכוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו
מתוח כחוט השערה וגיותו כעדשה ואם היתה נקבה נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין
לו ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידיים
תסוכבני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ואין בודקין אותו במים שהמים עזין
וטורדין

שפיר מרוקס אבא שאול אומר תחלת ברייתו מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זכוב תני רבי
חייא מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפין של זכוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו
מתוח כחוט השערה וגיותו כעדשה ואם היתה נקבה נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין
לו ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידיים
תסוכבני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ואין בודקין אותו במים שהמים עזין
וטורדין

שפיר מרוקס אבא שאול אומר תחלת ברייתו מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זכוב תני רבי
חייא מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפין של זכוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו
מתוח כחוט השערה וגיותו כעדשה ואם היתה נקבה נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין
לו ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידיים
תסוכבני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ואין בודקין אותו במים שהמים עזין
וטורדין

שפיר מרוקס אבא שאול אומר תחלת ברייתו מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זכוב תני רבי
חייא מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפין של זכוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו
מתוח כחוט השערה וגיותו כעדשה ואם היתה נקבה נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין
לו ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידיים
תסוכבני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ואין בודקין אותו במים שהמים עזין
וטורדין

שפיר מרוקס אבא שאול אומר תחלת ברייתו מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זכוב תני רבי
חייא מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפין של זכוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו
מתוח כחוט השערה וגיותו כעדשה ואם היתה נקבה נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין
לו ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידיים
תסוכבני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ואין בודקין אותו במים שהמים עזין
וטורדין

(א) ג' הערוך שפמינא
וכ"א בע"י וסם איחא ג"כ
עד תליה קודם עד פלוגיה.
(ב) נמי חוסי ע"ז נג. סוף
ד"ה או דלימנא וסם סת.
במס' ד"ה מרוקס. (ג) צמכות
י"ט. (ד) ותוספתא פ"ד ה"ד.
(ה) ג"ל כדאש פ"י סג. כן
ג"י הילקוט, (ו) בע"י ה"ג
נקבה נכדת כשעורה סדוקה
לזכרה, (ז) רש"י. (ח) ערך
שפמינא, (ט) ג"ל כדאש
וכן איחא בערוך ערך רשון.
(י) נמי חוסי יומא פ"ה ד"ה
אבא אהלין, (יא) ריש פרשת
מריש, (יב) ג"ל מה שפושט
אחריו לזכר ראש אכל כו'.
רש"י וכן הוא בש"ס
דיחזקאל ופי' ר"מ וישא
שורקין גירסא שפמינא והכל
אחד.

תורה אור השלם

1. ויעש ון אלהים לאדם
ולאשתו תהנות עור
ולבשה בראשיה כ א
דלמא חקלב תתיכני
ובגבנה תקפיאני:

איוב י

מוסף רש"י

באשה שפיר. עור שס צו
זכר הולד (בכורות י"ט).